

**Конон Багрій, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Чернівецький торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету**

ВПЛИВ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКОВИХ ПРОЦЕСІВ НА ФОРМУВАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВАХ РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

Організація і ведення фінансового та управлінського обліку безпосередньо залежать від галузевої належності та структури суб'єкта господарювання. Підприємства, що належать до ресторанного бізнесу, можуть мати малі, середні або великі виробництва. Невеликі комерційні організації вважаються суб'єктами малого бізнесу, вони можуть вести бухгалтерський облік в спрощеній формі. В таких організаціях, як правило, відсутня об'ємна виробнича структура, невеликий асортимент і обсяг продукції. Середні і великі підприємства громадського харчування, навпаки, мають достатню розгалуженість з основними і допоміжними виробництвами. Нерідко разом з останньою категорією підприємств можуть перебувати і об'єкти розважальної галузі, соціальної сфери, що працюють як єдине ціле. Обсяг облікової інформації в таких комплексних підприємствах досить великий.

Ресторанний бізнес як галузь підприємницької діяльності досить широко представлений в Україні в різноманітних варіаціях. Бухгалтерський облік в організаціях громадського харчування ведеться відповідно до чинного законодавства і нормативних актів, при цьому володіє рядом галузевих особливостей, служить основним джерелом інформації для управлінського обліку. Управлінський облік на підприємствах ресторанного бізнесу України, за нашими спостереженнями, на сьогоднішній день не має єдиної концепції чи моделі [1, с. 1465].

Будь-які управлінські інформаційні процеси включають в себе процедури збору, реєстрації, передачі, зберігання, обробки, видачі інформації та прийняття управлінських рішень.

Підприємства ресторанного бізнесу володіють відмінною властивістю, в своїй більшості одночасно здійснюючи три види діяльності: виробництво, роздрібну торгівлю та послуги. Зазначені особливості вимагають специфічного підходу до обліку.

Облік товарно-матеріальних цінностей, калькуляція страв в ресторанному господарстві є досить складною ділянкою облікової роботи. Оптимальним і сучасним рішенням в цій ситуації є повна автоматизація обліку із застосуванням спеціалізованих програмно-апаратних комплексів.

Автоматизована система для підприємств ресторанного бізнесу, як мінімум, повинна виконувати наступні функції: вести облік оптових і роздрібних продажів страв, продуктів, напівфабрикатів; здійснювати розрахунок і списання собівартості страв, напівфабрикатів; планувати

виготовлення страв, напівфабрикатів; вести облік внутрішніх переміщень; формувати і друкувати документи, характерні для підприємств ресторанного бізнесу, типові форми (калькуляційні карти, технологічні карти, марочні звіти і т. п.).

Програмні продукти, як правило, включають в себе декілька модулів, що вирішують завдання обліку реалізації продукції, складського обліку, калькулювання страв, управлінського обліку. В Україні на великих підприємствах ресторанного бізнесу широко застосовується програмне забезпечення «R-Keerer», що дозволяє вирішувати широкий спектр завдань обліку та управління ресторанним господарством. Система «R-Keerer» охоплює більшу половину ринку великого ресторанного господарства.

Система автоматизації для підприємств ресторанного бізнесу під брендом «R-Keerer™» отримала широку популярність і визнання серед професіоналів ресторанної індустрії та в даний час по праву вважається найпопулярнішою системою автоматизації у українських рестораторів.

В Україні поширені і інші програмні продукти: «1С: Парус Общепит», «Парус-Ресторан», «TillyPad XL», «Маркет+4.x», «ISOFT-РЕСТОРАН», «Тіко» [2, с. 63].

Зазначені програмні продукти мають також багато інших важливих функцій, які просувають на новий рівень всю облікову систему підприємства громадського харчування і виконують ряд управлінських завдань: облік продажів страв; підвищення якості та оперативності обслуговування гостей; контроль дій персоналу (офіціантів, працівників кухні); мінімізація помилок при роботі з гостями (людський фактор); централізоване управління меню підприємства; збільшення привабливості закладу для відвідувачів; отримання аналітичної звітності в реальному часі (інформація про всі бізнес-процеси забезпечує істотне збільшення прибутку і зниження витрат).

Сучасна облікова система покликана надавати можливості для всебічного аналізу, управління діяльністю підприємства ресторанного бізнесу, прийняття ефективних управлінських рішень, відстежувати і підтримувати всі операції, пов'язані із закупівлею, зберіганням і реалізацією товарів, напівфабрикатів і готових страв, а також контролювати всі дії по взаєморозрахунках з контрагентами, формувати повноцінну аналітичну інформаційну базу.

Повноцінна облікова інформація є непорушною основою для прийняття управлінських рішень.

Підсумовуючи вищесказане, вважаємо, що сучасні програмні продукти, що використовуються для автоматизації облікового процесу на підприємствах ресторанного господарства, стали невід'ємним атрибутом цієї галузі підприємництва. Інформація, що отримується при застосуванні автоматизованих систем (програмно-апаратних комплексів), повинна зайняти одне з лідируючих місць при формуванні сучасної моделі управлінського обліку на підприємствах ресторанного бізнесу, що дозволить приймати необхідні оперативні управлінські рішення.

Література:

1. Шматковська Т. О. Автоматизація обліково-аналітичної роботи в системі інноваційних методів управління підприємствами готельно-ресторанного бізнесу. *Науковий журнал «Молодий вчений»*. 2015. № 2 (17). Частина 6. С. 1465–1467.

2. Цюцяк А. Л. Організація обліково-аналітичного процесу підприємств ресторанного господарства в умовах автоматизованої обробки інформації. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2012. № 1. С. 60–64.

**Леся Барабаш, к.е.н., доцент,
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Уманський національний університет садівництва**

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОГО ОПОДАТКУВАННЯ В УКРАЇНІ

Екологічна складова давно стала пріоритетом життя країн Європи. При цьому кожна держава виокремлює свої проблеми екологічного спрямування та використовує автентичні податкові механізми їх подолання. При цьому такі податки характеризуються не лише дієвістю, а й високою фіскальною ефективністю.

Нині до екологічних податків у Європі відносяться:

1) податки, що справляються з вугілля, газу, палива, електроенергії, нафтопродуктів – всього, з чого можна добути енергію – тобто енергетичні податки;

2) платежі, пов'язані з ввезенням, продажем, перепродажем, утилізацією транспортних засобів – транспортні податки;

3) платежі за збільшення рівня забруднення навколишнього середовища, зокрема атмосфери, водних об'єктів, шумові фактори – податки за забруднення навколишнього середовища;

4) податки за користування природними ресурсами: видобування корисних копалин, забір води, використання радіочастот тощо [1].

Звертаючись до вітчизняного досвіду, слід зазначити, що всі вище охарактеризовані платежі певним чином присутні у податковій системі України. Однак не всі вони підпадають під категорію екологічних. Так, енергетичні об'єкти оподатковуються акцизним податком; транспортний податок набув характеристик податку на розкіш; видобування корисних копалин, використання води тощо відноситься до рентної плати. Тож у чистому вигляді екологічними залишилися лише платежі, пов'язані з забрудненням навколишнього середовища: скидами у водні об'єкти, викидами в атмосферне повітря, розміщення радіоактивних відходів. До того ж платниками зазначених платежів є в переважній більшості юридичні особи, тоді як значну шкоду екології наносять і фізичні.